

КОНСПЕКТ

за конкурсен изпит за докторанти по професионално направление
3.5. Обществени комуникации и информационни науки

Медии и комуникации – Международна журналистика

2025/2026 г.

1. Международните отношения като обект на изследване. Равнища на анализ. Международна новина, чуждестранна новина – разграничаване. Национална, континентална (регионална), световна перспектива на международната новина.
2. Характеристики на периода на Студената война (1945–1989) и последиците от него във времето след 1989 г. – в света остават да се конкурират два модела на журналистика.
3. Създатели и източници на новини – специфики и взаимодействия. Географски, геополитически произход на новините.
4. Ограничения и противоречия на процеса на отразяване на международни и чуждестранни новини: ролята на „пазачите на информационния вход“; избирателно отразяване; предпочитане на събития и пренебрегване на проблеми. Причини за пренебрегването на проблеми.
5. Съвременният глобален информационен ред – опити за нормативно задаване на целите и реалност. Взаимоотношенията политика – медии/журналистика.
6. Войни, тероризъм и свобода на медиите. Търсенето на баланс между национална сигурност, свобода на словото и патриотизъм. Информационна война; хибридна война. Ефектът Си Ен Ен.
7. Международна журналистика в ситуация на постистина и дезинформация. Спасение ли са различните варианти на проверка на факти (reality checking)?
8. Първи издания в Германия, Англия, Франция, Русия. Характеристика на културното, комуникационното пространство и рецепционните нагласи в отделните страни. Диференциация на медийната система - първи всекидневници, седмичници, списания, книги.
9. Журналистиката в Англия като елемент на гражданското общество. Борбата за информация от заседанията на парламента, "данъците върху

знанието", раждането на "четвъртата власт". Вестник "Таймс" като издание - арбитър на нацията и обществото. Феноменът Би Би Си. Качествената и таблоидната преса във Великобритания днес..

10. Журналистиката във Франция в края на XIX и началото на XX век. Скандалната журналистика в масовите издания и политическите разкрития - аферата с Панамския канал и аферата Драйфус. Системата на "трите стълба" - средство за ефективен политически, ценностен и стопански контрол. Регионална и парижка преса. Културна и философска периодика.
11. Журналистиката в Германия по време на Ваймарската република и нацизма. Методи и форми на нацистката пропаганда. Германската журналистика след обединението. "Шпигел", "Билд", "Ди цайт". Радио и ТВ центрове. Промени в законодателната уредба на електронните медии след 2 000 година.
12. Журналистиката в Русия и ОНД. Политически и бизнес издания. Телевизионната журналистика и ролята ѝ в предизборните кампании на Горбачов, Елцин, Путин.
13. Журналистиката в Италия и Испания. Политическа и спортна периодика. Ориана Фалачи, Еудженио Скалфари, Умберто Еко, Бепе Северино.
14. Журналистиката в САЩ след Втората световна война – журналистика с променени отговорности. Школата на интерпретативния репортаж. Аферите Уотъргейт, Иран – контри, Моника Люински и пресата. Разследваща, прецизна и нова журналистика. Доминиращи митологеми в американските медии.
15. Познават ли се балканските народи помежду си? Медиите като посредници за разбирането на политиката, икономиката, социалния живот, културата на съседите.
16. Употребата на историята в представянето на Балканите и на отделни държави от региона в медиите. Върху какво попада акцентът: ключови събития, стереотипни възгледи, утвърдени интерпретации? Присъствие на историята в медиите.
17. Кога възниква етикетът/клишето „буре с барут“? Какво поддържа употребата му в медиите и при какви условия може да изчезне?
18. Балканските държави по времето на Студената война/социализма: ключови събития, стереотипни възгледи, утвърдени интерпретации. Присъствие в медиите.
19. Балканските държави след 1989 г.: ключови събития, стереотипни възгледи, утвърдени интерпретации за прехода. Присъствие в медиите.
20. Войните на Балканите от 1991 до 1999 г. и медиите.

Библиография

1. Балканите през първото десетилетие на ХХІ век. БАН, С., 2013.
2. Балканите през второто десетилетие на ХХІ век. БАН, С., 2015.
3. БАРБИЕ, Фредерик, Катрин Берто Лавенир. История на медиите (От Дидро до Интернет/) С., 2009.
4. БАУМАН, Зигмунт. Глобализацията. Последици за човека. С., 1999.
5. БЕК, Улрих. Що е глобализация? Заблудите на глобализма – отговорите на глобализацията. С., 2002.
6. БЖЕЖИНСКИ, Зб. Стратегическата визия. Америка и кризата на глобалната сила. С. 2012.
7. БЖЕЖИНСКИ, Зб. Втори шанс. Трима президенти и кризата на американската суперсила. С., 2007.
8. ВАИС, Морис. Международните отношения след 1945 г. С., 2004.
9. ГАДИС, Джон Луис. Студената война. Нова история. С., 2007.
10. ГЛЕНИ, Миша. Балканите 1804-1999. С., 2004.
11. ДОУЪРТИ, Джеймс Е., Робърт Л. ПФАЛЦГРАФ младши. Теории за международните отношения. Общ преглед. С., 2004.
12. ЕКО, Умберто. Връща ли се часовникът назад. С., 2010.
13. ЗАКАРАЯ, Фарид. От богатство към могъщество. Необикновеният произход на световната роля на Америка. С., 2001.
14. ЗНЕПОЛСКИ, Ивайло. Новата преса и преходът. Трудното конституиране на четвъртата власт. С., 1997.
15. ИЛЧЕВ, Иван. Родината ми – права или не. Външнополитическата пропаганда на балканските страни. 1821-1923. С., 2006.
16. ЙЕЛАВИЧ, Барбара. История на Балканите – XVIII-XIX в. (т. 1) и XX в. (т. 2). ИК АМАТ-АХ, С. 2003.
17. КИСИНДЖЪР, Хенри. Световен ред. С., 2015.
18. ЛОРИ, Б. Балканска Европа от 1945 до наши дни. С., 2005.
19. ЛУЛИ, Джек. Новини на деня, вечни истории. Митологичната роля на журналистиката. С., 2003.
20. НАПОЛЕОНИ, Лорета. Ислямска държава и преназначаването на Близкия изток. С., 2014.
21. НЕЙКОВА, Мария. Пресечна точка. С., 2003.
22. НЕЙКОВА, Мария. Незавършен портрет. Моментна снимка на българската международна журналистика в глобална рамка. // *Годишник на СУ, ФЖМК*. Т. 14, 2007.
23. НЕЙКОВА, М. Войната срещу Ирак, политиката и медиите. История с продължение. В: - Радио, разказ, реч. Юбилеен сборник в чест на проф. д-н Снежана Попова. С., 2014.

24. НЕЙКОВА, М. Диалог или монолог? Противоречивият свят в обектива на глобалните телевизии. С., 2016.
25. НЕЙКОВА, Мария, Ралица КОВАЧЕВА. Медиатизираното измерение на външната политика. С., 2018 г.
26. НЕЙКОВА, Мария. Диалог или монолог? Противоречивият свят в обектива на глобалните телевизии. С., 2016.
27. НЕЙКОВА, М. Войната срещу Ирак, политиката и медиите. История с продължение. В: - Радио, разказ, реч. Юбилеен сборник в чест на проф. дсн Снежана Попова. С., 2014.
28. НЕЙКОВА, М. Незавършен портрет. Моментна снимка на българската международна журналистика в глобална рамка. В: - Годишник на СУ, ФЖМК, т. 14.
29. ОСТРОВСКИ, Аркадий. Русия – от Горбачов до Путин. С., 2016.
30. ПЕТРОВ, Милко, Мария Попова, Мария Вазински. Медиите в Европа С., 2012. Също в : www.newmedia21.eu.
31. ПЕТРОВ, Милко. Америка – социалният тропик. Социум и медии на САЩ от Пулицър до Мърдок. С., 2011.
32. Популизмите. Под редакцията на Жан-Пиер Риу. С., 2011.
33. Преплетените истории на Балканите. Национални идеологии и езикови политики, т.1, 2, 3, 4. НБУ, С., 2013-2019.
34. РОТ, Филип. Изобретяването на Европа. От Европа на Жан Моне до Европейския съюз. С., 2008.
35. САИД, Едуард. Отразяването на исляма. Как медиите и експертите определят нашето виждане за останалата част от света. С., 2002.
36. СУЛЕ, Жан-Франсоа. История на Източна Европа от Втората световна война до наши дни. Лира принт, С., 2007.
37. ТИЕС, Ан-Мари, Създаването на националните идентичности. Европа XVIII- XIX век. С., 2011.
38. ТОДОРОВ, Цветан. Новият световен безпорядък. Размисли на един европейец. С., 2003.
39. УЛФ, Ленърд. Изобретяването на Източна Европа. Картата на цивилизацията в съзнанието на Просвещението. С., 2004.
40. ФАЛАЧИ, Ориана. Силата на разума. С., 2009.
41. ХЪНТИНГТЪН, Самюъл. Кои сме ние? Предизвикателствата пред националната идентичност на Америка. С., 2005.
42. ХЪОШ, Едгар. История на балканските страни, ЛИК, С. 1998.